

Emil Hilje

Filozofski fakultet, Zadar

Još jedno djelo kipara Pavla iz Sulmone

Izvorni znanstveni rad – *Original scientific paper*

predan 5. 9. 2003.

Sažetak

U katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Senju sačuvan je grobni spomenik dvojice senjskih biskupa iz porodice de Cardinalibus. Natpis otkriva da je spomenik za biskupa Ivana de Cardinalibus dao 1392. godine izraditi njegov nećak i nasljednik na biskupskoj stolici Leonard de Cardinalibus. Spomenik se sastoji od sarkofaga s ležećim likom biskupa na gornjoj strani i reljefom Oplakivanja na prednjoj, dva anđela bakljonoše, te gotičkog luka s reljefima lavova. Reljef Oplakivanja po koncepciji i likovnim odlikama izrazito je sličan

reljefu Oplakivanja koji se čuva na Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti u Zadru, a pripisuje se zadarskom kiparu talijanskog podrijetla Pavlu Vanucijevu iz Sulmone. Također i likovna obrada ostalih skulptura i ukrasa na senjskom spomeniku pokazuje podudarnosti s potvrđenim djelima toga kipara. Budući da je upravo 1392. godine Pavao iz Sulmone u Pagu gradio pročelje zborne crkve u Starom Gradu, može se pretpostaviti da je grobni spomenik senjskih biskupa izradio u svojoj tamošnjoj radionici.

Ključne riječi: *Pavao iz Sulmone, Senj, 14. stoljeće, skulptura*

Talijanski graditelj i skulptor Pavao Vanucijev iz Sulmone, koji je koncem 14. stoljeća djelovao u Zadru, jedno je od najznačajnijih imena dalmatinskoga kiparstva zrele gotike. Premda je riječ o majstoru čiji umjetnički dosezi nisu vrhunski, u okviru skromne kiparske produkcije druge polovine 14. stoljeća u Dalmaciji njegov opus zauzima istaknuto mjesto.

Temelj za definiranje majstorova kiparskog opusa je ukras pročelja zborne crkve u Starom Gradu na Pagu, na kojem se Pavao iz Sulmone potpisao 1392. godine.¹ Na osnovi arhivskih vijesti i likovnih podudarnosti, I. Petricioli je prije nešto više od dvadeset godina rekonstruirao njegovu djelatnost u Zadru, te utvrdio najvažnije radove.² Kasnije je majstorov opus proširen još nekim atribucijama,³ te se sada uz ime Pavla iz Sulmone vezuju sljedeći kiparski radovi:

- 1) Dijelovi grobnog spomenika zadarskog nadbiskupa Nikole Matafara iz zadarske katedrale (sada u Narodnom muzeju u Zadru),
- 2) Skulptorski ukras pročelja crkve sv. Mihovila u Zadru,
- 3) Skulptorski ukras pročelja zborne crkve u Starom Gradu na Pagu,
- 4) Reljef *Sv. Ane s malom Bogorodicom*⁴ uzidan sa stražnje strane glavnog oltara crkve sv. Krševana u Zadru,
- 5) Fragment ploče s reljefom *Oplakivanja Kristova* skinut u pročelja jedne stambene kuće u Zadru⁵ (sada na Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti u Zadru),

6) Reljef s prikazom sv. Šimuna i kraljice Elizabete iz kapele sv. Šimuna u Zadru (sada u Narodnom muzeju u Zadru),

7) Kipovi Josipa i Marije (nekadašnja kompozicija *Prikazanja u hramu*) s crkve sv. Šime u Zadru (sada na Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti u Zadru).

Navedenim radovima trebalo bi priključiti još jedno značajno skulptorsko ostvarenje. Riječ je o grobnom spomeniku što ga je za senjskog biskupa Ivana de Cardinalibus dao 1392. godine izraditi njegov nećak i nasljednik na biskupskoj stolici Leonard de Cardinalibus. Spomenik se danas nalazi uzidan na sjevernom zidu baroknog svetišta senjske katedrale Uznesenja Blažene Djevice Marije. Postavljen je dosta visoko, pa njegova arhitektonska struktura ne dolazi do punog izražaja. Ne znamo kakav mu je bio izvorni položaj, no zacijelo je bio postavljen niže, vjerojatno u okviru nekakve kapele. Ni prvobitna struktura spomenika nije u cijelosti sačuvana, već je luk koji se nalazi nad sarkofagom presječen na krajevima, te uklopljen u okvir baroknog prozora, a natpis je posebno uzidan desno od samog spomenika. No unatoč tomu, riječ je o jednoj od najbolje sačuvanih gotičkih grobnih cjelina u Hrvatskoj.⁶

U cijelosti je sačuvan sarkofag, postavljen na tri konzole. Dimenzije prednje plohe iznose 175 x 70 cm. Na krajeve sarkofaga postavljena su dva reljefa anđela s bakljama. Iznad njih je dio gotičkog luka ukrašen u središnjem dijelu grbom s prikazom *Agnus Dei*, s desne strane je reljef lava koji je



Pavao iz Sulmone, grobni spomenik biskupa de Cardinalibus (Senj, katedrala)
Paolo da Sulmona, Tomb of bishop de Cardinalibus, Senj, cathedral

zgrabio jelena, a s lijeve reljef Herakla (?) na leđima lava. Luk je izvorno bio postavljen nešto povišenije u odnosu na sarkofag, te je vjerojatno zatvarao nišu nad njim.⁷

Sarkofag u donjem dijelu ima jednostavno profiliran vijenac, a u gornjem ukrasnu lozicu. Središnji dio prednje strane zauzima reljefna kompozicija *Oplakivanja Kristova*, s lijeve je strane grb Ivana de Cardinalibus, a s desne grb Leonarda de Cardinalibus. Na gornjoj plohi prikazan je ležeći lik biskupa Ivana de Cardinalibus.

Natpis je nekad vjerojatno bio logičnije uklopljen u čitavu cjelinu. Njegov sadržaj otkriva da je grobnicu za biskupa Ivana de Cardinalibus i za sebe samoga dao podići biskup Leonard de Cardinalibus 1392. godine:

HIC · IACET · REVERENDVS
 IN CHRISTO D(OMI)NO · PATER · DOMINVS
 IOHANNES · DE · CARDINALIBVS
 DE · PENZAVRO · DECRETORVM · DO-
 CTOR · EPISCOPVS SEGNIENSIS
 QVI · OBIIT · M · CCCLXXX · II · DIE · II · APRILIS
 QVOD SEPVLCRVM · FECIT · FIERI R(EVERENDVS)
 DO(MI)N(VS) · LEONARDVS
 DECRETORVM · DOCTOR · DICTI · D(OMI)NI · IOHAN-
 NIS · NEPOS · ET SVCCESOR · IN · EPISCOPATVM ·
 IMMEDIATVS · ETIAM
 PRO SE · PRO IPSIS · DEVM · ORATE · DEVOTE .⁸



Pavao iz Sulmone, grobni spomenik biskupa de Cardinalibus, sarkofag (Senj, katedrala)
Paolo da Sulmona, Tomb of bishop de Cardinalibus, sarcophagus, Senj, cathedral

Ovaj zanimljivi spomenik gotovo je nezapažen u stručnoj literaturi. Češće se spominje vezano uz osobnost samih biskupa, prvenstveno s obzirom na informacije koje pruža sam natpis.⁹ I. Kukuljević Sakcinski navodi da je »kraj vratah sakristane mramorna raka u gotičkom slogu, na kojoj izklesan je ležeći biskup a sa strana dva angela s bakljama«. ¹⁰ Godine 1933. spomenik je snimljen.¹¹ Gj. Szabo donosi sasvim kratak opis.¹² A. Schneider odredio ga je kao »primjer gotičkog firentinskog zidnog groba ranog trecenta«. ¹³ Lj. Karaman ga tek spominje unutar razrade problema »raznolikosti oblika granične sredine« i upozorava na njegov talijanski karakter, ali bez konkretnijeg opredjeljenja.¹⁴ M. Viličić ga sasvim kratko spominje kao »vrlo značajno djelo senjske gotičke plastike«. ¹⁵ I. Fisković uočava da spomenik »odaje neke neprimjerene crte iza kojih se krije neki samostalni, ne visoko školovani majstor«, te ističe da »neosporno zavređuje da se njime podrobnije pozabavimo«. ¹⁶ E. Ljubović se u svom djelu o senjskim grbovima bavi prvenstveno biskupskim grbovima na sarkofagu, te donosi osnovne podatke o dvojici biskupa.¹⁷ U pregledima senjske kulturnopovijesne baštine¹⁸ i vodičima po Senju redovito se naglašava njegovo značenje kao najstarijeg spomenika u katedrali. Najkompletniji je tekst o samom spomeniku kratki osvrt M. Rogić nedavno publiciran u glasilu senjske župe.¹⁹ No unatoč često isticanoj važnosti samog djela, do sada nije bilo pokušaja da se preciznije odredi njegova umjetnička vrijednost i stilski pripadnost.

Već u prvom kontaktu s grobnim spomenikom senjskih biskupa de Cardinalibus posebnu pažnju privlači reljef *Oplakivanja Kristova* na sarkofagu, koji pokazuje izrazite sličnosti s reljefom *Oplakivanja Kristova* Pavla iz Sulmone iz Zadra. Ikonografske razlike su neznatne. Na zadarskom je

reljefu sarkofag iz kojega izlazi Kristovo tijelo duži, a likovi Marije i Ivana postavljeni su ispred njega. Na senjskom je reljefu sarkofag nešto kraći, a likovi Marije i Ivana postavljeni su iza njega. No položaj i odnos likova na oba je reljefa praktički identičan. Jedino je različit položaj Kristove lijeve ruke, a u skladu s tim i Ivanove glave. Likovne su podudarnosti još očitije. Gotovo identična široka lica, s pomalo nespretno izvedenim izrazom bola koji ih pretvara u grimase, slične anatomske nepreciznosti, tretiranje prstiju na rukama te način izrade draperije jasno otkrivaju da su oba djela radovi istog majstora. Nažalost, senjski reljef ima jako oštećenu površinu, što donekle otežava precizniju usporedbu.

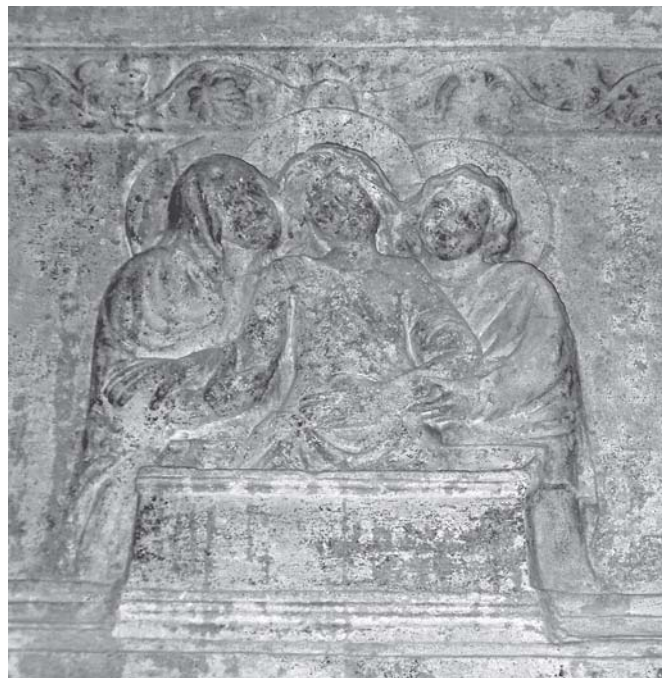
Od ostalih dijelova grobnog spomenika de Cardinalibus posebnu pažnju privlači lik samog biskupa na gornjoj plohi sarkofaga. Izrađen je u visokom reljefu, u prirodnoj veličini. Karakteristična je ponešto stilizirana izrada ruku. Nabori su dosta brižljivo izvedeni, slično kao i na ostalim djelima Pavla iz Sulmone.

Zanimljiv je detalj ukrasna traka s motivom lozice i grožđa, element koji inače ne nalazimo u opusu Pavla iz Sulmone. No različiti oblici vegetabilnog ukrasa dosta su česta pojava na njegovim reljefima, premda se, slično kao na senjskom sarkofagu, majstor ne ustručava svoje reljefe postaviti ni na prazne ravne plohe. Od likova anđela bakljonoša znatno je bolje sačuvan onaj na desnoj strani, koji otkriva likovnu obradu vrlo sličnu ostalim stojećim likovima u majstorovim djelima (npr. liku sv. Stošije na portalu crkve sv. Mihovila), s karakterističnim širokim licem i nespretnošću u pokušaju izražavanja emocionalnog iskaza. *Agnus Dei* na senjskom spomeniku praktički je identičan onom vrh luka lunete na paškoj crkvi. Luk koji je izvorno uokvirivao spomenik, i njego-



Pavao iz Sulmone, *Oplakivanje* (Zadar, Stalna izložba crkvene umjetnosti)

Paolo da Sulmona, Mourning, Permanent exhibition of religious art (Stalna izložba crkvene umjetnosti), Zadar



Pavao iz Sulmone, *Oplakivanje s grobnog spomenika biskupa de Cardinalibusa* (Senj, katedrala)

Paolo da Sulmona, Mourning, Tomb of bishop de Cardinalibus, Senj, cathedral

Pavao iz Sulmone, grobni spomenik biskupa de Cardinalibusa, detalj (Senj, katedrala)

Paolo da Sulmona, Tomb of bishop de Cardinalibus, detail, Senj, cathedral

Pavao iz Sulmone, grobni spomenik biskupa de Cardinalibusa, detalj (Senj, katedrala)

Paolo da Sulmona, Tomb of bishop de Cardinalibus, detail, Senj, cathedral





Pavao iz Sulmone, grobni spomenik biskupa de Cardinalibus, detalj (Senj, katedrala)
Paolo da Sulmona, Tomb of bishop de Cardinalibus, detail, Senj, cathedral



Pavao iz Sulmone, grobni spomenik biskupa de Cardinalibus, detalj (Senj, katedrala)
Paolo da Sulmona, Tomb of bishop de Cardinalibus, detail, Senj, cathedral

Pavao iz Sulmone, grobni spomenik biskupa de Cardinalibus, detalj (Senj, katedrala)
Paolo da Sulmona, Tomb of bishop de Cardinalibus, detail, Senj, cathedral



va arhitektonska struktura upućuju na činjenicu da Pavao iz Sulmone nije bio samo kipar, nego i graditelj.²⁰

Natpis uz sarkofag otkriva da je biskup Ivan de Cardinalibus umro 2. travnja 1392. godine. U to je doba Pavao iz Sulmone bio zaposlen na izradi pročelja zborne crkve u Starom Gradu na Pagu.²¹ S obzirom na razmjerno blisku pomorsku vezu, sasvim je logično da je biskupov nećak i nasljednik na biskupskoj stolici, Leonard de Cardinalibus, grobni spomenik naručio upravo kod njega, pogotovo s obzirom na to da je Pavao već bio potvrđen na sličnom zadatku – izradi grobnog spomenika zadarskog nadbiskupa Nikole Matafara.²² Vjerojatno je Pavao čitav posao obavio u svojoj radionici na Pagu, nakon čega su gotovi dijelovi prevezeni i sklopljeni u Senju.

Ikonomografski program je tipično funeralni (*Oplakivanje Krista*, anđeli bakljonoše, *Agnus Dei* koji otkupljuje grijehe, lavovi, vinova loza), no senjski je spomenik zapravo najkompletniji primjer nadgrobno spomenika 14. stoljeća u Hrvatskoj (obično je sačuvana samo ploča s likom pokojnika, ili sarkofag s ukrašenom prednjom stranom), pa može poslužiti i kao ogledni primjer određenog tipa spomenika.

Uočljiva sličnost između dva reljefa *Oplakivanja*, te slična veličina (zadarski reljef ima dimenzije 70 x 72 cm, a senjski 48 x 60 cm), upućuju na to da je i zadarski reljef tek fragment veće cjeline, to jest čitavog grobnog spomenika, koji je mogao poslužiti kao uzor za izradu onoga u Senju. U traganju za nekom reprezentativnom grobnom cjelinom u Zadru koju je mogao izraditi Pavao iz Sulmone, nameće se pomisao na po-



Pavao iz Sulmone, grobni spomenik biskupa de Cardinalibus, detalj (Senj, katedrala)

Paolo da Sulmona, Tomb of bishop de Cardinalibus, detail, Senj, cathedral

sao koji je radio za opata samostana sv. Krševana. Naime, dana 4. siječnja 1389. godine Pavao je isplatio svom pomoćniku Maroju Nikolinu iz Dubrovnika sedamdeset dvije i pol libre, kao dio plaće za rad od četiri mjeseca i šest dana, za koje vrijeme je za njega radio kamenarske poslove u samostanu sv. Krševana.²³ A dana 4. ožujka iste godine sudac Mavar Grisogono osuđuje klesara Božu pok. Stjepanina²⁴ da

trideset libara koje je primio od opata samostana sv. Krševana za neke poslove koje nije obavio preda do Uskrsa u njegovo ime kiparu Pavlu iz Sulmone.²⁵ Zanimljivo je da se u tom dokumentu ne govori o poslovima za samostan ili crkvu, nego za opata osobno. U to je vrijeme opat Sv. Krševana bio Zadrani Toma de Rosa, koji je već sljedeće godine umro.²⁶ Moguće da je pred kraj života naručio od Pavla iz Sulmone svoj grobni spomenik. Ukoliko jest, sasvim je vjerojatno da je fragment ploče s prikazom *Oplakivanja* ostatak upravo te cjeline.

U usporedbi s ostalim Pavlovim radovima senjski se grobni spomenik doima nešto rustičnijim, no to je vjerojatno prvenstveno posljedica toga što je sama površina kamena dosta ruinirana. Ipak, uzimajući u obzir sve podudarnosti, smatram da možemo bez mnogo dvojbe poznati opus Pavla iz Sulmone proširiti još jednim djelom – grobnim spomenikom senjskih biskupa iz porodice de Cardinalibus. Dakako, u umjetničkom pogledu riječ je o skromnim likovnim dosezima,²⁷ no u okviru tadašnje kiparske produkcije na hrvatskoj obali grobni spomenik u senjskoj katedrali bez sumnje zauzima značajno mjesto.

Bilješke

- 1 Usporedi: **C. Fisković**, *Bilješke o paškim spomenicima*, »Ljetopis JAZU«, 57, Zagreb 1953., str. 56–57.
- 2 **I. Petricioli**, *Tragom kipara »Paulusa de Sulmona«*, »Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji«, 21, Split 1980., str. 252–265; **I. Petricioli**, *Tragom srednjovjekovnih umjetnika*, Zagreb 1983., str. 118–134; **I. Petricioli**, *Paolo de Sulmona: uno scultore trecentesco abruzzese in Dalmazia*, »Atti del Convegno di Studi Storici 'L'Abruzzo e la Repubblica di Ragusa tra il XIII e il XVII secolo'«, Ortona, 25–26. Luglio 1987., sv. II., Ortona 1989., str. 69–74.
- 3 Usporedi: **P. Vežić**, *Crkva svete Marije Velike u Zadru*, »Diadora«, 8, Zadar 1975., str. 127–128; **I. Petricioli**, *Dva priloga zadarskoj umjetničkoj baštini*, »Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji«, 25, Split 1985., str. 83–85; **I. Petricioli**, *Zlato i srebro Zadra i Nina*, Zagreb 2001., str. 14; **I. Petricioli**, *Još o Pavlu iz Sulmone – graditelju pročelja crkve u Starom Pagu*, u: »Paški zbornik« (u tisku).
- 4 **I. Petricioli**, nav. dj. (1980.), str. 261, suprostavlja se navodu C. F. Bianchija, te utvrđuje da reljef predstavlja *Bogorodicu s Djetetom*. Smatram da je ipak u pitanju prikaz sv. Ane (kojoj je u srednjem vijeku bio posvećen važan oltar u crkvi sv. Krševana), ali da je reljef rađen prema nekom predlošku koji je prikazivao *Bogorodicu s Djetetom*, što je dovelo do ikonografskih zabuna.
- 5 Usporedi **G. Smirich**, *La collezione dei monumenti medioevali nel Museo di S. Donato in Zara*, »Ephemeris Bihačensis«, Zadar 1894., str. 19 (nr. 50).
- 6 **I. Fisković** (*Gotičko kiparstvo*, u: *Tisuću godina hrvatskog kiparstva*, Zagreb 1997., str. 113) napominje da taj grobni spomenik ima najpotpunije plastički riješen okvir sarkofaga.
- 7 Može se pretpostaviti da je osnovna koncepcija grobnog spomenika bila slična onoj opatice Vekeneg u kapitolu crkve sv. Marije u Zadru, gdje se nad sarkofagom nalazi niša koja izgleda poput romaničke bifore. Vjerojatno je niša nad gotičkim senjskim sarkofagom imala oblik sličan gotičkom prozoru.
- 8 Tekst natpisa preuzeo sam iz **M. Magdić**, *Topografija i poviest grada Senja*, Senj 1877., str. 16–17.
- 9 Tekst natpisa donosi već **D. Farlati** (*Iliricum sacrum. Tomus quartus*, Venecija 1769., str. 123), zatim **M. Magdić**, nav. dj. (1877.), str. 16–17, **I. Kukuljević Sakcinski** (*Nadpisi sredovječni i novovjeki na crkvah, javnih i privatnih sgradah itd.*, Zagreb 1891., str. 237, br. 788), te **M. Viličić** (*Arhitektonski spomenici Senja*, »Rad JAZU«, 360, Zagreb 1971., str. 98).
- 10 **I. Kukuljević Sakcinski**, nav. dj., str. 237.
- 11 **A. Schneider**, *Proučavanje, popisivanje i fotografsko snimanje umjetničkih spomenika u Hrvatskom Primorju 1933*, »Ljetopis JAZU«, 47, Zagreb 1935. Ta je kvalitetna fotografija kasnije u nekoliko navrata reproducirana (usporedi bilj. 13 i 16).
- 12 **Gj. Szabo**, *Arhitektura grada Senja*, u: *Hrvatski kulturni spomenici*, I. Senj, JAZU, Zagreb 1940., str. 40.
- 13 Usporedi: **A. Glavičić**, *Kulturno-povijesni vodič po Senju*, »Senjski zbornik«, I, Senj 1965., str. 286.
- 14 **Lj. Karaman**, *O djelovanju domaće sredine u umjetnosti hrvatskih krajeva*, Zagreb 1963., str. 43; **Lj. Karaman**, *Odabrana djela*, Split 1986., str. 211.

15

M. Viličić, nav. dj., str. 98.

16

I. Fisković, *Uz knjigu W. Woltersa »La scultura veneziana gotica 1300–1460«*, »Peristil«, 20, Zagreb 1977., str. 153, ilustracija na str. 159.

17

E. Ljubović, *Gradski i plemićki grbovi Senja*, Senj 1998., str. 49–50.

18

Usporedi: **J. Frančišković**, *Stolna crkva u Senju sa zvonikom iz god. 1000.*, »Bogoslovska smotra«, XV/4, Zagreb 1927., str. 418; **A. Glavičić**, nav. dj., str. 286.

19

M. Rogić, *Grobni spomenik biskupa Ivana i Leonarda de Cardinalibus*, »Svjetionik – župski list župe Uznesenja Blažene Djevice Marije«, III/4, Senj 2002., str. 19.

20

Nažalost, nemamo arhivskih vijesti koje bi nam potvrđivale Pavlov angažman na gradnji profanih zgrada, no profilacija luka na senjskom spomeniku podsjeća na neke raskošne gotičke prozore, kakvih je zacijelo bilo u Zadru.

21

Te se godine potpisao na pročelju zborne crkve u Pagu (usporedi **C. Fisković**, nav. dj., str. 56).

22

Možemo tek nagađati da je određenu ulogu u kontaktu između Pavla iz Sulmone i senjskoga biskupa odigrao klesar Nikola Ivanov iz Senja, koji je djelovao u Zadru i Pagu koncem 14. stoljeća (usporedi: **E. Hilje**, *Spomenici srednjovjekovnoga graditeljstva na Pagu*, Zadar 1999., str. 115). O Nikoli Ivanovu iz Senja postoji preko dvadeset neobjavljenih arhivskih podataka. Majstor je, nakon što se u Zadru redovito spominje u dokumentima od 1385. do 1390. godine, dana 25. lipnja 1391. prodao svoju zidinu kod crkve sv. Vigilija (Državni arhiv u Zadru /dalje: DAZd/, Zadarski bilježnici /dalje: ZB/, Petrus de Serčana, B III, F 37, fol. 9). Nakon toga nema zabilježenog spomena sve do 7. svibnja 1394. godine (DAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VI, fol. 204), tek se nakon toga ponovo redovito pojavljivao u zadarskim dokumentima do 1397. godine. S obzirom na podatke o njegovoj djelatnosti u Pagu, može se pretpostaviti da je od druge polovine 1391. do 1394. godine (dakle u vrijeme kad Pavao iz Sulmone gradi pročelje zborne crkve u Starom Gradu) Nikola Ivanov iz Senja u cijelosti prebacio svoju djelatnost na Pag. Budući da je bio

prvenstveno zidar, sasvim je moguće da je sudjelovao i u gradnji tog pročelja. Djelatnost Nikole Ivanova bit će opširnije analizirana drugom prilikom.

23

»*Maroyus lapicida filius Nicole de Ragusio habitator Iadre fuit contentus et confessus se habuisse et recepisse a magistro Paulo de Sulmona quondam magistri Vanutii habitatori Iadre libras septuaginta duas cum dimidia denariorum paruorum et hoc pro parte solutionis mercedis sue quatuor mensius et sex dierum quibus ipse Maroy laboravit in lapidibus ad instantiam dicti magistri Pauli ad monasterium Sancti Grisogoni de Iadra*« (DAZd, ZB, Raymundus de Modiis, B un, F I, fol. 347); **I. Petricioli**, nav. dj. (1980.), str. 252.

24

U pitanju je zacijelo dubrovački majstor Bokša (Boža) Stankov (Stadijev).

25

»*MCCCLXXXVIII, indictione XII, die quarto martii. Dominus Maurus de Grisogonis iudex ad ciuilia Iadre deputatis precepit Boxe quondam Stephanini lapicide habitatori Iadre quatus (?) hinc ad festum Pasce Resurrectionis Domini Nostri Yhesu Christi proxime futurum debeat soluere magistro Paulo lapicide de Sulmona habitatori Iadre nomine domini abbatis Sancti Grisogoni libras triginta denariorum paruorum quas dictus Boxa in iudicio constitutis asseruit et confessus se dare et soluere debere dicto magistro Paulo nomine predicto pro denariis per eum perceptis a prefato domino abbate occasione cuiusdam operis seu laborerii quod dictus Boxa eidem domino abbati non perfecit. Insuper Georgius Milanouich et Iohannes Petrouich et Maroyus Micolich ac Georgius botarius habitatoribus Iadre precibus et mandatis dicti Boxe in iudicio personaliter constituti se fideiussores pro constituentis (?) promisserunt dicto magistro Paulo soluere et dare eidem dicto nomine usque ad dictum terminum dictas triginta libras paruorum si (?) dictus Boxa eidem ut predictus non soluerit. (in margine:) Pro magistro Paulo lapicida.*« (DAZd, Curia Maior Civilium Iadrensis, Kut. 6, F 5, fol. 54).

26

Usporedi: **E. Peričić**, *Samostan Svetog Krševana kroz lik i djelovanje njegovih opata*, »Zadarska revija«, XXXIX/2–3, Zadar 1990., str. 213).

27

I. Petricioli, nav. dj. (1983.), str. 131) definira Pavla iz Sulmone kiparom »koji se nije pokazao kao značajna ličnost.« To je doista točno, no unatoč tomu on je ipak najvažniji skulptor u Dalmaciji u drugoj polovini 14. stoljeća.

Summary

Emil Hilje

Another Work of the Sculptor Paolo da Sulmona

The article is dedicated to the tomb of the two bishops from the family de Cardinalibus in Senj's cathedral. An inscription reveals that it was made for the bishop Iohannes de Cardinalibus, commissioned by his nephew and successor Leonardus de Cardinalibus, in 1392. In its present state the monument consists of sarcophagus with an effigy of the decea-

sed on the top (*gisant*) surmounted by a Gothic arch supported by two angels torch-bearers. The scene of a Mourning on the sarcophagus front bears obvious resemblances to the relief of the same subject on display at the Permanent exhibition of religious art (Stalna izložba crkvene umjetnosti) in Zadar, attributed to Paolo de Vanuzzi da Sulmona, a Zadar sculptor of Italian origin. The visual and formal features of other reliefs and decoration on the tomb in Senj's cathedral also correspond to the attested works of Paolo da Sulmona. In 1392 Paolo sojourned in Stari grad on the island of Pag, working on the portail of the collegiate church. It can thus be presumed that it was precisely there, in his workshop, that the funerary monument for Senj bishop was made.

Key words: Paolo da Sulmona, Senj, 14th century, sculpture